วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2565
Research and Development Health System Journal
Vol.15 No.3 Sep - Dec 2022

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในสถานการณ์ระบาดของไวรัสโคโรนา

FACTORS AFFECTING WORK READINESS OF GRADUATE NURSES IN THE SITUATION OF CORONAVIRUS PANDEMIC

Received: June 06, 2022
Revised: August 30, 2022
Accepted: September 30,

จันทนา โรเจอร์สัน[1], เบญญาภา พิภัชปวัน[1*]
Chuntana Rogerson[1], Benyapa Phiphatpawan[1*]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเข้มแข็งในการมองโลก การปรับตัวในงาน และความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในสถานการณ์ไวรัสโคโรนาเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากการสุ่มอย่างง่ายจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 165 คน ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง กรกฎาคม 2564 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเข้มแข็งในการมองโลก การปรับตัวในงาน และความพร้อมในบทบาทพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับมาก (50.60, 61.36 และ 53.32 ตามลำดับ) ความเข้มแข็งในการมองโลกและการปรับตัวในงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value< 0.01) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ การปรับตัวในงาน ความเข้มแข็งในการมองโลก และเกรดเฉลี่ย สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพได้ร้อยละ 54 (p-value< 0.01)

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในสถานการณ์การระบาดของโคโรนาไวรัส ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เพิ่มการปรับตัวในงานและความเข้มแข็งในการมองโลกให้กับนักศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษา เพื่อให้เกิดความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพมากขึ้น

คำสำคัญ : ความเข้มแข็งในการมองโลก, การปรับตัวในงาน, ความพร้อมในงาน, โคโรนาไวรัส, นักศึกษาพยาบาล

[1] อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์
Lecturer at Boromarajonani College of Nursing, Sawanpracharak Nakhonsawan
*Corresponding author E-mail: Benyapa@bcnsprnw.ac.th

Abstract

This research aimed to examine the relationships between the personal characteristics, sense of coherence, work adaptation, and work readiness of graduate nurses, and to explore factors affecting their work readiness in the coronavirus situation. A simple random sampling was used to sample 165 nursing students. Data collection was employed between June and July 2021, using questionnaires. Descriptive statistics, the Pearson correlation coefficient, and Stepwise multiple regression were used to analyze the data.

The results revealed that the graduate nurses had the mean scores of a sense of coherence, work adaptation and work readiness at a high level (50.60, 61.36 and 53.32 respectively). The sense of coherence and work adaptation showed statistically significant positive relationships with work readiness of the graduate nurses (p-value< 0.01). The statistically significant predictors of work readiness of graduate nurses were work adaptation, sense of coherence and GPA, accounting for 54% of the variance in the work readiness of graduate nurses (p-value< 0.01).

The findings suggested that increasing of work adaptation and sense of coherence before graduation may help to enhance the work readiness of graduate nurses during the coronavirus pandemic situation.

Keywords: sense of coherence, work adaptation, work readiness, coronavirus, nurse student

วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2565
Research and Development Health System Journal
Vol.15 No.3 Sep - Dec 2022

บทนำ

วิชาชีพพยาบาลต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการให้การพยาบาลแก่ผู้รับบริการทั้งในภาวะสุขภาพดีหรือเจ็บป่วย พยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องมีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้สามารถปรับตัวและมีความพร้อมในบทบาทพยาบาลวิชาชีพตั้งแต่เริ่มเรียนพยาบาล การจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมในการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วย เป็นผลโดยตรงต่อชีวิตและความปลอดภัยของผู้ที่มารับบริการ พยาบาลเป็นวิชาชีพที่กล่าวได้ว่าทำงานอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ตึงเครียดและกดดันบ่อยครั้ง เป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีความเครียดสูงกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น[1,2]

การเผชิญสถานการณ์ที่ตึงเครียดและกดดันในวิชาชีพพยาบาลดังกล่าว ต้องอาศัยความเข้มแข็งในการมองโลก (Sense of coherence) ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ความเข้มแข็งในการมองโลกพัฒนามาจากประสบการณ์ชีวิตตั้งแต่วัยเด็กเป็นต้นมา ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลสามารถจัดการและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง หรือความผันผวนต่างๆ ในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ[3,4] จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า บุคคลที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงจะมีการปรับตัวที่ดี มีคุณภาพชีวิต ความผาสุกของชีวิต รวมถึงสุขภาพจิตที่ดีกว่าคนที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำ[5,6] สำหรับในวิชาชีพพยาบาลที่ต้องเผชิญกับความเครียดในทุกวัน พบว่า ความเข้มแข็งในการมองโลกมีความสำคัญในการทำหน้าที่เป็นเกราะป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของพยาบาล[4,7] และยังเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความเครียด และความเหนื่อยหน่ายในงาน รวมถึงประสิทธิภาพของการทำงาน[8] ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการปรับตัวในงานของพยาบาล

การปรับตัวในงาน (Work adaptation) เริ่มจากการเปลี่ยนบทบาทจากนักศึกษาพยาบาลเป็นพยาบาลวิชาชีพ เปลี่ยนความรับผิดชอบ จากเดิมทำงานภายใต้การดูแลของอาจารย์หรือพยาบาลพี่เลี้ยงมาเป็นพยาบาลวิชาชีพ ต้องรับผิดชอบด้วยตนเอง ปรับความรู้ที่ได้จากการเรียนในสถาบันมาใช้ในการทำงาน ปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงานทั้งในระดับหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน สหสาขาวิชาชีพ ความสำเร็จของการปรับตัวในงานเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้พยาบาลจบใหม่มีความพร้อมในการทำงานและยังเกิดความผูกพันกับหน่วยงาน รับรู้ถึงคุณค่าของวิชาชีพ รวมถึงดำรงในวิชาชีพต่อไป[9] การปรับตัวในงานจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าพยาบาลจะมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบในหน้าที่พยาบาล

ความพร้อมในงาน (Work readiness) เป็นความสามารถซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพที่เปลี่ยนบทบาทจากนักศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพ จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า พยาบาลจบใหม่ยังขาดความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ ขาดความมั่นใจในการทำงานร่วมกับสหวิชาชีพ หรือการทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานในคลินิกตามที่ต้องการ จากความไม่พร้อมข้างต้นพยาบาลต้องการคำปรึกษา การช่วยในการตัดสินใจ หรือการสอนงานด้านบริหาร จากพยาบาลรุ่นพี่ผู้มีประสบการณ์[1,2] นอกจากนี้ สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลต่อพยาบาล

ในการรับมือกับทุกปัญหาสาธารณสุขที่เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา ดังเช่นสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา ส่งผลกระทบต่อความพร้อมในงานของนักศึกษาพยาบาลโดยตรง เพราะมีการปรับการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์และสถานการณ์จำลองเสมือนจริง เพื่อทดแทนการฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยที่มีข้อจำกัดทำให้นักศึกษากังวลว่าจะไม่มีความสามารถเพียงพอในการปฏิบัติงานเมื่อต้องรับผิดชอบในบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงนักศึกษาได้ฝึกทักษะการปฏิบัติการพยาบาล การแก้ปัญหา และการตัดสินใจที่เปลี่ยนไปตามบริบทของผู้ป่วย ในขณะที่การฝึกโดยสถานการณ์เสมือนจริงมีองค์ประกอบเหล่านี้ไม่ครบถ้วน[10] การจัดประสบการณ์ฝึกเข้มให้นักศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษา ช่วยให้นักศึกษาสามารถประยุกต์ความรู้และการตัดสินใจทางคลินิกได้ดีขึ้น มีความสามารถในการลำดับความสำคัญในการดูแลคนไข้และการบริหารจัดการงานให้ทันกับเวลา และช่วยเพิ่มทักษะการสื่อสารกับเพื่อนร่วมวิชาชีพ วิชาชีพได้ทำให้พร้อมต่อการทำงานเพิ่มขึ้น[11,12]

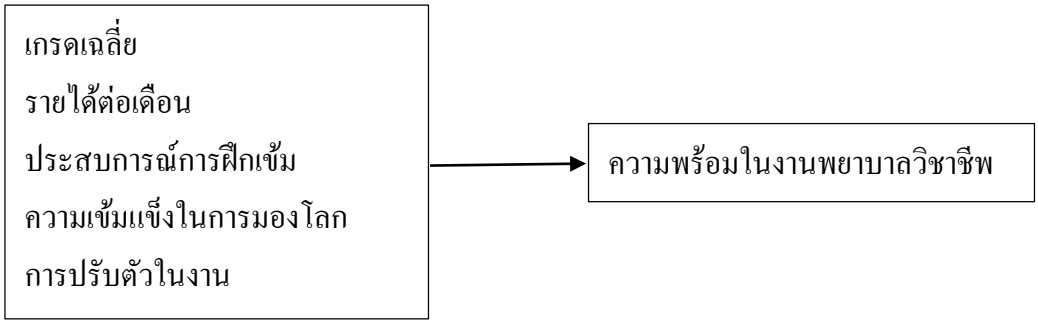
อย่างไรก็ตามเมื่อทบทวนการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ยังไม่มีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ ความสัมพันธ์ของความเข้มแข็งในการมองโลก และการปรับตัวในงานพยาบาลวิชาชีพในช่วงรอยต่อของการจบการศึกษา และกำลังจะเข้ารับบทบาทพยาบาลวิชาชีพโดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ยังคงมีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเรียนของพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งมีความสำคัญต่อความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในสถานการณ์ไวรัสโคโรนา เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรทางการพยาบาลที่มีคุณภาพ โดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเชื่อว่าข้อมูลที่ได้จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับความเข้มแข็งในการมองโลกและการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 เพื่อความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเข้มแข็งในการมองโลก การปรับตัวในงาน และความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในสถานการณ์ไวรัสโคโรนา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในสถานการณ์ไวรัสโคโรนา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดของความเข้มแข็งในการมองโลกของแอนโทนอฟสกี้[3] การปรับตัวในงานสร้างจากแนวคิดการปรับตัวในงานช่วงการเปลี่ยนบทบาทของดัชเชอร์[13] และแนวคิดความพร้อมในงานของพยาบาลจบใหม่ของวอคเกอร์และคณะ[14] ร่วมกับการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพโดยมีความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ความเข้มแข็งในการมองโลก การปรับตัวในงาน และความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพยากรณ์ (Predictive research) มีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ ที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 240 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ ที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ที่ผ่านประสบการณ์การฝึกเข้ม (การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีการปฏิบัติงาน และรับผิดชอบคล้ายพยาบาลวิชาชีพ) ที่มีความยินดีให้ข้อมูล กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ Power analysis จากโปรแกรม G* power[15] ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 148 คน และเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดแทนข้อมูลที่อาจจะมีการสูญหาย ร้อยละ 10 โดยอ้างอิงจากงานวิจัยที่คล้ายคลึงกัน ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 165 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มจากรายชื่อจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม 4 ส่วน ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ เกรดเฉลี่ย รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์การฝึกเข้ม

2. แบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลก ฉบับย่อของแอนโทนอฟสกี้[3] ผู้วิจัยดัดแปลงข้อคำถาม และมาตรตราส่วนการประเมิน เป็นการสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาพยาบาล ในการแสดงออกถึงความสามารถในการเข้าใจ การปฏิบัติงาน การหาความช่วยเหลือหรือสนับสนุน การจัดการกับสิ่งที่พบในการปฏิบัติงานและเห็นคุณค่าของการเผชิญกับสิ่งที่พบ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเข้าใจ ด้านการจัดการ และด้านคุณค่าและการให้ความหมาย โดยมีข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ และเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด (5 คะแนน) ถึงน้อยที่สุด (1 คะแนน) ระดับความเข้มแข็งในการมองโลกแปลผลจากค่าคะแนนเฉลี่ย คะแนนเฉลี่ยสูง หมายถึง นักศึกษามีความเข้มแข็งในการมองโลกสูง

3. แบบสอบถามการปรับตัวในงาน ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดการปรับตัวในช่วงการเปลี่ยนบทบาทของดัชเชอร์[13] ร่วมกับการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามการแสดงออกถึงความสามารถในการปรับตัวในการทำงานการพยาบาล ในการปฏิบัติกับผู้ป่วยว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเข้าใจตนเอง 2) ด้านการปฏิบัติงาน และ 3) ด้านความเครียดและสัมพันธภาพ มี 17 ข้อคำถาม แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด (5 คะแนน) ถึงน้อยที่สุด (1 คะแนน) ระดับการปรับตัวในงานแปลผลจากค่าคะแนนเฉลี่ย คะแนนเฉลี่ยสูง หมายถึง มีการปรับตัวในงานสูง

4. แบบสอบถามความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดของความพร้อมในงานของพยาบาลจบใหม่ของวอคเกอร์และคณะ[14] ร่วมกับการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามการรับรู้ของนักศึกษาในการแสดงออกถึงความสามารถในการปฏิบัติงานในบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลทั่วไปและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ประกอบด้วย 3 ด้าน 1) ด้านการรับรู้ตนเอง 2) ด้านการปฏิบัติงาน และ3) ด้านสัมพันธภาพและการเรียนรู้งาน มีจำนวน 15 ข้อคำถาม แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด (5 คะแนน) ถึงน้อยที่สุด (1 คะแนน) ระดับความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ ของนักศึกษาแปลผลจากค่าคะแนนเฉลี่ย คะแนนเฉลี่ยสูงหมายถึงนักศึกษามีความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ

วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2565
Research and Development Health System Journal
Vol.15 No.3 Sep - Dec 2022

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามทั้งหมดได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยการทดลองใช้กับนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยเดียวกันที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลก แบบสอบถามการปรับตัวในงานและแบบสอบถามความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.88 . 0.81 และ 0.82 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อตอบคำถามการวิจัย และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression)

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ เอกสารรับรองเลขที่ SPRNW-REC 004/ 2021 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2564 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีการลงนามยินยอมในเอกสารขอความยินยอมในการเข้าร่วมโครงการวิจัย และหากรู้สึกไม่สบายใจในการให้ข้อมูล หรือตอบแบบสอบถาม สามารถขอถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดโดยไม่มีผลกระทบใดๆ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาผู้วิจัยเก็บไว้เป็นความลับ มีการใช้รหัสของข้อมูลแทนการระบุตัวตน และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิง 162 คน คิดเป็นร้อยละ 98 ความคิดเห็นต่อเงินรายได้ที่ได้รับ นักศึกษาพอใจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 44.24 สำหรับความพึงพอใจต่อประสบการณ์การฝึกเข้ม นักศึกษาพอใจในระดับมากที่สุด จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 58.79 หากพิจารณาเกรดเฉลี่ย พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.30 ถึง 3.89 โดยมีค่าเฉลี่ยที่ระดับปานกลางมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.67 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวน ร้อยละของเกรดเฉลี่ย ประสบการณ์การฝึกเข้ม รายได้ที่ได้รับ

รายละเอียด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
เกรดเฉลี่ย				
3.50-4.00	7 (4.24)			
3.00-3.50		72 (43.64)		
2.60--3.00			77 (46.67)	
2.00-2.50				9 (5.46)
ประสบการณ์การฝึกเข้ม	97 (58.79)	38 (23.03)	30 (18.18)	
รายได้ที่ได้รับ (จากครอบครัว)	31 (18.79)	51 (30.91)	73 (44.24)	10 (6.06)

นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกเท่ากับ 50.60 อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยการปรับตัวในงานเท่ากับ 61.36 อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพเท่ากับ 53.32 อยู่ในระดับมาก นักศึกษามีความเข้มแข็งในการมองโลกในระดับมาก มากที่สุดจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 58.18 และนักศึกษามีการปรับตัวในงานในระดับมาก มากที่สุดจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ83.03 และพบว่านักศึกษามีความพร้อมในงานวิชาชีพพยาบาลในระดับมากที่สุด จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ระดับ จำนวน และร้อยละของความเข้มแข็งในการมองโลก การปรับตัวในงาน และความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษา

รายละเอียด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่าเฉลี่ย/ระดับ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความเข้มแข็งในการมองโลก	61 (36.97)	96 (58.18)	8 (4.85)	50.60 (มาก)	6.12
การปรับตัวในงาน	21 (12.73)	137 (83.03)	7 (4.24)	61.36 (มาก)	5.75
ความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ	90 (54.55)	75 (45.45)	-	53.32 (มาก)	4.85

ความสัมพันธ์ของตัวแปรมีระดับความสัมพันธ์ตั้งแต่น้อยจนถึงความสัมพันธ์ในระดับมาก โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทุกตัว ได้แก่ เกรดเฉลี่ย รายได้ที่ได้รับ ความเข้มแข็งในการมองโลก การปรับตัวในงาน และความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ ค่าระดับความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.163 ถึง

วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2565
Research and Development Health System Journal
Vol.15 No.3 Sep - Dec 2022

0.740 โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์เชิงบวกมากที่สุดคือ ความเข้มแข็งในการมองโลกกับการปรับตัวในงาน (r =.74, p = 0.01) ถัดมาคือ ความเข้มแข็งในการมองโลกกับความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ (r =.69, p = 0.01) สำหรับความสัมพันธ์เชิงบวกที่น้อยที่สุดคือ ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งในการมองโลกกับการฝึกเข้ม (r =.16, p = 0.05) และความสัมพันธ์ระหว่างเกรดเฉลี่ยและการปรับตัวในงาน (r =.16, p = 0.05) กล่าวคือ หากนักศึกษามีความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มขึ้นจะทำให้การปรับตัวเพิ่มขึ้นได้ หากพยาบาลจบใหม่มีความเข้มแข็งในการมองโลกและการปรับตัวในงานเพิ่มขึ้นอาจทำให้ความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพมาก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปรต่างๆ กับความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ

ตัวแปร	เกรดเฉลี่ย	รายได้ที่ได้รับ	การฝึกเข้ม	ความเข้มแข็งในการมองโลก	การปรับตัวในงาน	ความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ
เกรดเฉลี่ย	1	0.049	-0.063	-0.038	0.163*	0.197*
รายได้ที่ได้รับ	0.049	1	0.043	0.249**	0.193*	0.092
การฝึกเข้ม	-0.063	0.043	1	0.163*	0.235**	0.016
ความเข้มแข็งในการมองโลก	-0.038	0.249**	0.163*	1	0.740**	0.622**
การปรับตัวในงาน	0.163*	0.193*	0.235**	0.740**	1	0.687**
ความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ	0.197*	0.092	0.016	0.622**	0.687**	1

Sig*0.05

Sig**0.01

ผลการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ พบว่า มีเพียงตัวแปรอิสระ 3 ตัว ร่วมกันอธิบายความผันแปรของความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพได้ร้อยละ 54.0 โดยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 คือ ความเข้มแข็งในการมองโลก การปรับตัวในงาน และเกรดเฉลี่ย โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีอำนาจในการทำนายการเปลี่ยนแปลงของความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพได้ดีที่สุดคือ การปรับตัวในงาน ถัดมาคือ ความเข้มแข็งในการมองโลก และเกรดเฉลี่ยตามลำดับ กล่าวคือ เมื่อคะแนนการปรับตัวในงานเพิ่มขึ้น 1 คะแนน คะแนนความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพเพิ่มขึ้น 0.48 คะแนน เช่นเดียวกับเมื่อคะแนนความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มขึ้น 1 คะแนน คะแนนความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพเพิ่มขึ้น 0.31 คะแนน ในทำนองเดียวกันเมื่อคะแนนเกรดเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1 คะแนน คะแนนความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพเพิ่มขึ้น 0.12 คะแนน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ

ตัวแปร	B	S.E	Beta	t	p
ความเข้มแข็งในการมองโลก	0.24	0.07	0.31	3.66	<0.01**
การปรับตัวในงาน	0.41	0.07	0.48	5.68	<0.01**
เกรดเฉลี่ย	2.00	0.92	0.12	2.18	0.03*
ค่าคงที่	14.17	3.73		3.80	0.00

R^2=0.54 S.E = 3.35 F=30.10** p<0.01

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเพศหญิงเกือบทั้งหมด (162 คน) นักศึกษาเกือบครึ่งหนึ่งมีความคิดเห็นต่อเงินรายได้ที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง (73 คน) สำหรับความพึงพอใจต่อประสบการณ์การฝึกเข้ม นักศึกษาส่วนใหญ่พอใจในระดับมากที่สุด (97 คน) เกรดเฉลี่ย พบว่า มีเกรดเฉลี่ยเฉลี่ยระหว่าง 2.30-3.89 และส่วนใหญ่มีความเข้มแข็งในการมองโลกมาก การที่วิทยาลัยพยาบาลมีการจัดสิ่งแวดล้อม และการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นกระบวนการเรียนรู้ การแก้ไขปัญหา และการฝึกทักษะในการทำงาน เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เสมือนจริง (Simulation Based Learning: SBL) และการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด (Reflection) สอดคล้องกับการศึกษาของซูเปอร์ และคณะ[16] ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วม และประสบความสำเร็จในการเรียนช่วยให้นักศึกษามีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงขึ้น

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเข้มแข็งในการมองโลก และการปรับตัวในงานของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 พบว่า ความเข้มแข็งในการมองโลกมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวในงานมากที่สุด รองลงมาคือ ความเข้มแข็งในการมองโลกกับความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ อาจอธิบายได้ว่า การเรียนการสอนในภาคปฏิบัติของวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งในการหล่อหลอมและสร้างความเป็นวิชาชีพ ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวในงานได้ดี ทำให้นักศึกษาพยาบาลเรียนรู้การทำงานในวิชาชีพ สามารถจัดการปัญหาต่างๆ และมีความพร้อมในงานเพิ่มขึ้น คล้ายคลึงกับการศึกษาอื่นที่ พบว่า พยาบาลที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูง มีการปรับตัวในงานดี มีความพึงพอใจในงานเพิ่มขึ้นสามารถจัดการกับปัญหา[6,17,18] มีอัตลักษณ์ในการทำงาน การเห็นคุณค่าในวิชาชีพ[18] ทำให้สามารถปรับตัวในงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยทำนายที่มีผลต่อความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพคือ ความเข้มแข็งในการมองโลก การปรับตัวในงาน และเกรดเฉลี่ย โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีอำนาจในการทำนายการเปลี่ยนแปลงของความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพได้ดีที่สุดคือ การปรับตัวในงาน ความเข้มแข็งในการมองโลก และเกรดเฉลี่ย ตามลำดับ อธิบายได้ว่าการผลิตพยาบาลให้สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถเชิงวิชาการ และส่งเสริมพัฒนาทักษะในการปรับตัวที่ดี มีการสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ รู้จักการให้เกียรติ การยอมรับ และทำงานร่วมกับผู้อื่น[19] โดยนักศึกษาพยาบาลได้รับการฝึกฝนให้ปรับตัวในการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตลอดการศึกษาในหลักสูตร ทั้งในด้านการเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนานักศึกษา และการอยู่ร่วมกันในหอพัก สถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา ทำให้เห็นว่า คุณสมบัติการปรับตัวในงานมีความสำคัญกับนักศึกษาพยาบาลเป็นอย่างมาก เช่น การฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพในสาขาต่างๆ มีการปรับโดยการนำวิธีการสอนที่หลากหลาย โดยเฉพาะการเรียนด้วยสถานการณ์เสมือนจริงเพื่อเตรียมความพร้อมในงานพยาบาล ทดแทนการขึ้นปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย โดยมุ่งหวังว่าเมื่อขึ้นปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงจะทำให้เกิดการปรับตัวในงานได้ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ คาเซและคณะ[20] ที่ว่าการเรียนรู้โดยการใช้สถานการณ์เสมือนจริงทำให้นักศึกษามีความมั่นใจในทักษะการทำงาน และการสะท้อนคิดจากการเขียนบันทึกสะท้อนคิดของการปฏิบัติงาน ช่วยให้นักศึกษาตระหนักถึงทักษะการตัดสินใจทางคลินิก และมีความพร้อมในงานวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาความเข้มแข็งในการมองโลกซึ่งเป็นปัจจัยทำนายลำดับที่ 2 ของความพร้อมในงานพยาบาลวิชาชีพ สามารถอธิบายได้ว่า ความเข้มแข็งในการมองโลกเป็นคุณลักษณะภายในที่ทำให้บุคคลมีความคิดต่อเหตุการณ์ สิ่งเร้า มีการนำความรู้ความสามารถที่มีมาใช้ในการจัดการ และแก้ไขกับสิ่งที่เผชิญอยู่ นักศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูง จะมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความท้าทายไม่มองเป็นปัญหา หรือสิ่งที่ทำอันตราย สิ่งที่เกิดขึ้นมีความหมาย และคุ้มค่ากับความพยายามที่จะแก้ไขหรือเอาชนะปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดแรงจูงใจในการแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ ส่งผลต่อความภูมิใจ และรู้สึกถึงความมีคุณค่า เช่นเดียวกับผลการศึกษาของโคโลเมอร์ และคณะ[21] พบว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจในการเรียนพยาบาล จะมีความกระตือรือร้น สนใจการเรียน มีเป้าหมายในการเป็นพยาบาลที่ดี ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและมีความเข้มแข็งในการมองโลกสูง สอดคล้องกับการศึกษาของทาโน และคณะ[22] พบว่า นักศึกษาทันตแพทย์ที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงจะมีมุมมองต่อวิชาชีพในทางบวก และมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานในวิชาชีพ พัฒนาความสามารถของตนเอง และวางแผนในการเรียนต่อให้สูงขึ้น การที่ความเข้มแข็งในการมองโลกมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน และมีการพัฒนาความสามารถตนเอง จึงทำให้มีความพร้อมในงานวิชาชีพดีขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาพยาบาลสามารถนำผลวิจัยไปใช้ในการจัดการศึกษาให้นักศึกษาพยาบาลมีความพร้อมในงานพยาบาลก่อนจบการศึกษา โดยการพัฒนาให้นักศึกษามีการปรับตัวในงานและความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มขึ้น จากการจัดประสบการณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติมากขึ้น หรือพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนแบบเสมือนจริงในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจบทบาท และรู้วิธีการปฏิบัติ และเกิดทักษะการจัดการเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์จริงในการทำงานได้

2. ผู้บริหารพยาบาลในสถานบริการสุขภาพสามารถนำข้อมูลวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาความพร้อมของพยาบาลจบใหม่ ให้มีการปรับตัวในงาน และมีความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มความพร้อมในการทำงานพยาบาลวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาวิจัยที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น ในสถาบันการศึกษาพยาบาลในทุกภูมิภาคของประเทศ และต่อยอดไปจนถึงการนำผลการวิจัยไปพัฒนาเป็นโปรแกรมการเตรียมความพร้อมที่มีประสิทธิภาพให้กับนักศึกษาพยาบาล เพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการทำงานพยาบาลวิชาชีพในทุกสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง เช่นการระบาดของไวรัสโคโรนาในปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ ในการให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณนักศึกษาผู้เข้าร่วมการวิจัย ตลอดจนบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. Dlamini CP, Mtshali NG, Dlamini CH, Mahanya S, Shabangu T, Tsabedze Z. New graduates' readiness for practice in Swaziland: an exploration of stakeholders' perspectives. Journal of Nursing Education and Practice 2014; 4(5): 148-158.
2. López-Entrambasaguas OM, Martínez-Yebenes R, Calero-García MJ, Granero-Molina J, Martínez-Linares JM. Newly Qualified Nurses' Perception of Their Competency Achievement on Leaving University: A Qualitative Study. International Journal of Environmental Research and Public Health 2019; 16: 4284.

3. Antonovsky A. Unraveling the Mystery of Health: How people manage stress and stay well. Jossey-Bass; San Francisco CA, USA 1987.
4. Jeong YJ, Koh CK. Female nursing graduate students' stress and health: the mediating effects of sense of coherence and social support. BMC nursing 2021; 20(1): 40.
5. Fusz K, Tóth Á, Varga B, Rozmann N, Oláh A, Tudományegyetem P. Different work schedules of nursing Hungary and their effects on health. Ideggyógyászati Szle. Clinical Neuroscience 2017; 70: 136–139.
6. Ando M, Kawano M. Relationships among moral distress, sense of coherence, and job satisfaction. Nursing Ethics 2018; 25(5): 571–579.
7. Skodova Z, Lajciakova P. The effect of personality traits and psychosocial training on burnout syndrome among healthcare students, Nurse Education Today 2013; 33(11): 1311-1315.
8. Vifladt A, Simonsen BO, Lydersen S, Farup PG. The association between patient safety culture and burnout and sense of coherence: A cross-sectional study in restructured and not restructured intensive care units. Intensive and Critical Care Nursing 2016; 36: 26-34.
9. Rahimi H, Baghsheykhi F, Azizi E, Jafari SH. Association of Psychological Capital and Job Adaptability in the Nurses of Kashan University of Medical Sciences Hospital, Iran. Iran Journal of Nursing. 2019; 32(118): 29-39.
10. Wiese LK, Love T, Goodman R. Responding to a simulated disaster in the virtual or live classroom: Is there a difference in BSN student learning? Nurse Education in Practice 2021; 55: 103170.
11. Wallace, J. Nursing student work-study internship program: an academic partnership. Journal of Nursing Education 2016; 55(6): 357-359.
12. Harrison, H., Birks, M., Franklin, R. C., & Mills, J. Fostering graduate nurse practice readiness in context. Collegian 2020; 27(1) :115-124.
13. Duchscher JE. Transition shock: The initial stage of role adaptation for newly graduated registered nurses. Journal of Advanced Nursing 2009; 65(5): 1103-1113.
14. Walker A, Storey KM, Costa BM, Leung RK. Refinement and validation of the Work Readiness Scale for graduate nurses. Nursing Outlook 2015; 63(6): 632-638.
15. Faul F, Erdfelder E, Lang AG, Buchner A. G*Power3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. Behavior research methods 2007; 39(2): 175–191.

16. Super S, Wagemakers MA, Picavet HS, Verkooijen KT, Koelen MA. Strengthening sense of coherence: opportunities for theory building in health promotion. Health Promotion International 2016; 31: 869-878.
17. Fusz K, Tóth Á, Varga B, Rozmann N, Oláh A, Tudományegyetem P. Different work schedules of nurses in Hungary and their effects on health. Clinical Neuroscience 2017; 70: 136–139.
18. Masanotti GM, Paolucci S, Abbafati E, Serratore C, Caricato M. Sense of Coherence in Nurses: A Systematic Review. Journal of Environmental Research and Public Health 2020; 17(6): 1861.
19. Boromarajonani Sawanpracharak Nakhonsawan. Bachelor of Nursing Science Program (2017) 2019.
20. Casey K, Fink R, Jaynes C, Campbell L, Cook P, Wilson V. Readiness for practice: The senior practicum experience. Journal of Nursing Education 2011; 50(11): 646–652.
21. Colomer-Pérez N, Joan J. Paredes-Carbonell, Sarabia-Cobo C, Gea-Caballero V. Sense of coherence, academic performance and professional vacation in Certified Nursing Assistant students. Nurse Education Today 2019; Aug 79: 8-13.
22. Tano R, Miura H, Oshima K, Noritake K, Fukuda H. The Relationship between the Sense of Coherence of Dental Hygiene Students in Their Graduation Year and Their View of the Profession and Attitude to Work: A Cross-Sectional Survey in Japan. International Journal of Environmental Research and Public Health 2020; 17: 9594.